

“Mind the gap” – hvordan er kommunene rustet til å overta psykiske helseoppgaver fra spesialisthelsetjenesten?

2019 er året da pakkeforløpene for psykisk helse iverksettes i norske sykehus. De har vært omdiskutert i mange år allerede og mange har vært skeptiske til konseptet. Men nå er de implementert og vi som jobber i førstelinjen må følge med i timen. For det viser seg, logisk nok, at pakkeforløpene starter og slutter i kommunen.

Samarbeidet om tiltak rundt utsatte barn og unge er et evigvarende prosjekt. Barn og ungdom med psykiske helseutfordringer ivaretas av mange ulike hjelpeinstanser. Tradisjonelt sett har det på kommunalt nivå inkludert fastleger, helsesøstre (nå helsesykepleiere), PP-rådgivere, barnevern, lærere og barnehagelærere. De senere årene har vi opplevd en satsning på psykologer i norske kommuner, med et vidt mandat, der deler av oppdraget har vært å øke den kommunale kompetansen på psykisk helse og uhelse. I tillegg har en del kommuner ansatt øvrig fagpersonell med foreldreveilederkompetanse og/eller terapeutisk kompetanse. Mange kommuner har dermed et bredt tverrfaglig apparat som arbeider med de samme barna. Fagfolkene utfører imidlertid oppgaver regulert av ulike lovverk og er ofte organisert i ulike tjenester.

Ca. 5 % av barna er så psykisk syke at de kvalifiserer for behandling i psykisk helsevern

for barn og unge. Fra et kommunalt ståsted fremstår det som en svært presset organisasjon. Vi har over tid sett at innsatsstyrt finansiering har avkrevd økt dokumentasjon, redusert fleksibilitet i arbeidshverdagen og en dreining i prioriteringer mot de alvorligst syke.

Barn som tidligere ble tatt inn med moderat symptomtrykk og funksjonsfall avvises nå, med tilbakemelding om at de må ivaretas på kommunalt nivå. Men, også barn og unge med alvorlig psykisk sykdom skrives ut hvis de ikke er motivert for behandling. Disse barna blir også kommunens ansvar.

Så er spørsmålet, har vi det som skal til for å løse disse oppgavene, som tidligere i stor grad ble ivaretatt av spesialisthelsetjenesten? Har vi rammene på plass for å sikre forsvarlighet? Hvis vi skal følge lovverket, er det tenkt at legene og et (i beste fall) knippe kommunepsykologer skal ha det formelle behandlingsansvaret? Vil PP-tjenesten utvide sitt

Cathrine Hunstad-Ulriksen er kommunepsykolog og avdelingsleder for Psykisk helsetjeneste for barn og unge i Bodø kommune. Hun har vært styremedlem i Forum for psykologer i kommunen siden 2015.

mandat til å omfatte mer behandling enn det som er tilfelle mange steder i dag? Og hvem skal være premissleverandørene når dette gapet mellom det vi har i dag – og det vi egentlig trenger - skal beskrives? I motsetning til spesialisthelsetjenesten, som har et samlet mottak av henvisninger og som derfor har nøyaktig statistikk på hvor mange barn som henvises, avslås og mottar helsehjelp, er kommunens psykiske helsearbeid uoversiktlig med hensyn til hvem som arbeider med hvilke barn og hvor mange man samlet sett henviser til spesialisthelsetjenesten. På dette området er vi avhengige av tilbakemeldinger fra spesialisthelsetjenesten for å få oversikt. Samtidig opplever jeg at vi som psykologer, på grunn av vår formalkompetanse og kjennskap til både kommunal- og spesialisthelsekontekst, kan være gode oversettere mellom de to tjenestenivåene. Kanskje er det her vi i større grad skal sette inn vår innsats de neste årene? I gapet mellom forventede oppgaver og ressursene til å løse dem, er det lett at alle ser på

hverandre og skyver ansvaret mellom seg. Ekspedisjonstankegangen er nok fortsatt rådende, det vil si ideen om at man sender et barn et sted og så fikses det.

Vi må videre. Vi må tenke annerledes om hva som forebygger, lindrer og muliggjør bedring. Vi må arbeide mer samtid(l)ig. Vi må også få større avklaringer på innholdet i det kommunale behandlingsansvaret, slik at forventningene til det vi kan og skal gjøre blir tydeligere. Men vi må også påse at de barna som faktisk har rett til psykisk helsehjelp i spesialisthelsetjenesten får det. Vi er sammen om oppdraget og det er et stykke igjen før vi kan si at vi får til sømløse tiltak for alle barn og unge som trenger det. Hvis det er sånn som noen av de mest optimistiske fagfolkene peker mot, at pakkeforløpene skal sikre mer koordinert, systematisk og tilpasset helsehjelp, er det håpefullt.

Cathrine Hunstad-Ulriksen

Monografier

Veileder i arbeidet med selektiv mutisme
hos barn og unge

<http://www.materiellservice.no/>

VEILEDNING FOR ARTIKKELFORFATTERE

INNSENDING

Artikler og stoff leveres på e-post. Dette sendes til ansvarlig redaktør, eller et av redaksjonsmedlemmene (kontaktperson) eller til psykologi@aspergerbedriftene.no. (E-postadresser se tidsskriftets 2. omslagside).

MANUSKRIPDET

Manuskriptets utforming
En artikkel består av to deler, innledning (ingress) og selve artikkelen (brødteksten). Det må gå klart frem av manuskriptet hva som er innledning (ingress).

Hovedteksten (brødteksten) settes som hovedregel slik den er skrevet i manuskriptet. Ord som er understreket, settes med understrek. Tekst som er skrevet med *skråstillet tekst* (*kursiv*), settes med *skråstillet* tekst.

Innrykk

Avsnitt som er rykket inn, blir også rykket inn når det settes i bladet.

Avsnitt skal være tydelig merket med ekstra linjeavstand mellom avsnittene. "Siter må ha anførelsestegn".

Overskrifter

Bruk minst en mellomtittel for annen- hver manuskriptside. Manuskriptet må settes opp slik at det går klart frem hvordan artikkelen skal trykkes. Det må gå tydelig frem hva som er overskrifter og underoverskrifter.

Hovedregelen er at man skriver så kort som artikkelens innhold tillater. Ettersom noen bidrag vil kreve større plass enn andre, har Tidsskriftet ikke sidebegrensninger. Manuskriptet bør normalt ikke overstige 13 sider inklusive referanser. Redaksjonen forbeholder seg retten til å foreta forkortelser.

FOTNOTER

Fotnoter skal så langt som mulig unngås. Eventuelle fotnoter blir plassert bakerst i teksten foran litteraturoversikten.

TABELLER/FIGURER

Dersom tabeller og figurer leveres på eget dokument, må det markeres i manuskriptet omtrent hvor de skal plasseres.

LITTERATURREFERANSER

Litteraturoversikten samles til slutt under tittelen "Referanser" og presenteres alfabetisk. Referanser følger venstremarg med en blank linje mellom referansene. Bruk ikke flere referanser enn nødvendig og vær nøyaktig med kildehenvisninger. Ved henvisning i teksten skrives forfatters navn og årstall for publisering: Johnsen (1998) eller (Johnsen, 1998). Ved to forfattere, skriv alltid begge navnene hver gang det henvises: Johnsen og Berg (1991) eller Johnsen & Berg (1991). Når det er tre eller flere forfattere skriv bare første forfatter samt et al. i teksten. Alle forfatterne nevnes i referanselisten.

Tidsskriftnavn skal som hovedregel ikke forkortes. Nedenfor er gitt noen eksempler på referanseføring.

Bøker:

Erikson, E. H. (1971). *Barndommen og samfunnet*. København: Hans Reizel.

Artikler i redigerte bøker:

Hafstad, R. (1996). Utviklingsstøttende dialoger i skolen. I I. Helgeland (red.). *Forebyggende arbeid i skolen*. (ss. 138-145) Oslo: Kommuneforlaget.

Tidsskriftartikler:

Larsen, S., Hope, P. A. & Greve, E. S. (1996). Kompetanse og kvalitet i PP-tjenesten. *Skolepsykologi*, 31, (3), 3-10.

Doktoravhandlinger:

Nordahl, T. (2000). *En skole – to verdener. Et teoretisk og empirisk arbeid om problematferd og mistilpasning i et elev- og lærerperspektiv*. Doktoravhandling, Pedagogisk forskningsinstitutt, Universitetet i Oslo.

Upubliserte arbeider:

Hansen, K. A. (1973). *Measurement of teachers' attitudes*. Notat. Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo.

Rapporter:

Sørli, M. A. og Nordahl, T. (1998). *Problematferd i skolen. Hovedfunn, forklaringer og pedagogiske implikasjoner*. Rapport 12a/98. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA).
Offentlige publikasjoner:
St.meld. nr. 30 (2003-2004). *Kultur for læring*. Oslo: Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

FORFATTERPRESENTASJON

Følgende opplysninger skal angis i eget dokument/ evt. egen side uten annen tekst:
Artikkelens tittel, forfatterens navn, institusjonstilknytning/arbeidssted, adresse for korrespondanse, telefonnummer og e-postadresse.
Vi ber artikkelforfatterne sende med et bilde, og noen opplysninger om seg selv – utdanning, yrke/stilling og faglige interesser. Forfatterpresentasjonen evt. med et digitalt bilde sendes sammen med artikkelen.

EIERFORHOLD

Fra et manuskript er i trykk er det å betrakte som tidsskriftets eiendom i den betydning at forfatter må innhente tillatelse fra ansvarlig redaktør hvis en ønsker å trykke artikkelen, delvis eller i sin helhet i en annen publikasjon eller på Internett. Tidsskriftet betinger seg rett til å oppbevare og publisere artikler og annet stoff også i elektronisk form på tidsskriftets hjemmeside på Internett – <http://www.fpkf.no>. Redaksjonen samarbeider med det danske tidsskriftet Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift. Dette gir muligheter for at relevante artikler også kan publiseres i Danmark.